

THỜI SỰ TÔN GIÁO

CHỦ TỊCH NƯỚC NGUYỄN MINH TRIẾT GẶP GIÁO HOÀNG BENEDICTO XVI VÀ THỦ TƯỚNG VATICAN

Theo đặc phái viên TTXVN, trưa 11-12 theo giờ địa phương (cuối giờ chiều cùng ngày theo giờ Hà Nội), tại Tòa Thánh Vatican, Chủ tịch nước Nguyễn Minh Triết đã có cuộc gặp với Giáo hoàng Benedicto XVI. Tại cuộc gặp, Chủ tịch nước Nguyễn Minh Triết khẳng định Việt Nam nhất quán thực hiện đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, sẵn sàng là bạn, là đối tác tin cậy và là thành viên có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế. Trên tinh thần đó, Việt Nam sẵn sàng thúc đẩy quan hệ với Tòa Thánh trên cơ sở tôn trọng các nguyên tắc cơ bản của luật pháp quốc tế, góp phần tích cực cho hòa bình, hợp tác và phát triển trên thế giới.

Chủ tịch nước Nguyễn Minh Triết nêu rõ Nhà nước Việt Nam luôn tôn trọng, bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng của người dân và luôn coi đồng bào các tôn giáo là bộ phận của khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Chủ tịch nước thông báo, với sự quan tâm của chính quyền các cấp, các tôn giáo ở Việt Nam đều được tạo điều kiện phát triển thuận lợi, trong đó có Công giáo. Đặc biệt, với sự hỗ trợ của chính quyền, vừa qua Giáo hội Công giáo Việt Nam đã tổ chức tốt đẹp lễ khai mạc Năm Thánh 2010.

Chủ tịch nước Nguyễn Minh Triết bày tỏ đồng tình với Huấn từ của Giáo hoàng cho các Giám mục Việt Nam dịp Ad Limina (6-2009) căn dặn người Công giáo

là "một giáo dân tốt đồng thời là một công dân tốt" và nhấn mạnh tinh thần "Phúc âm giữa lòng dân tộc" tại Thư Chung 1980 của Hội đồng Giám mục Việt Nam. Chủ tịch nước Nguyễn Minh Triết cũng ghi nhận và hoan nghênh Sứ điệp của Giáo hoàng gửi Giáo hội Công giáo Việt Nam dịp khai mạc Năm Thánh 2010. Chủ tịch Nguyễn Minh Triết bày tỏ mong muốn Huấn từ và Sứ điệp này sẽ được Giáo hội Công giáo Việt Nam hưởng ứng bằng những hành động thiết thực và đồng bào Công giáo sẽ tiếp tục đóng góp vào công cuộc xây dựng đất nước hiện nay.

Giáo hoàng Benedicto XVI cảm ơn Nhà nước Việt Nam đã cho phép và hỗ trợ Giáo hội Công giáo Việt Nam tổ chức thành công lễ khai mạc Năm Thánh 2010 vừa qua tại Sở Kiện (Hà Nam), mở đầu cho các hoạt động tốt đẹp trong Năm Thánh. Giáo hoàng bày tỏ đồng tình với ý kiến phát biểu của Chủ tịch nước Nguyễn Minh Triết và đề nghị Nhà nước Việt Nam tiếp tục tạo điều kiện thuận lợi để Giáo hội Công giáo Việt Nam được tham gia đóng góp vào các hoạt động từ thiện, y tế và giáo dục. Giáo hoàng bày tỏ mong muốn thúc đẩy quan hệ Việt Nam - Vatican phát triển hơn nữa trong thời gian tới.

Chủ tịch nước Nguyễn Minh Triết đã gặp Hồng y Tarcisio Bertone, Thủ tướng Tòa Thánh Vatican. Hồng y Bertone hoan nghênh cuộc gặp giữa Giáo hoàng và Chủ tịch nước. Chủ tịch nước Nguyễn Minh Triết bày tỏ tin tưởng rằng với thiện chí và quyết tâm của hai bên, quan hệ giữa Việt Nam và Tòa Thánh Vatican sẽ tiếp tục phát triển phù hợp với mong muốn của hai bên.

P.V.

QUAN HỆ GIỮA TOÀ THÁNH VATICAN VỚI NHÀ NƯỚC LIÊN BANG NGA - LỊCH SỬ VÀ HIỆN TẠI

Ngày 3 tháng 12 năm 2009, trong chuyến viếng thăm Italia, Tổng thống Nga Dmitry Medvedev đã có cuộc gặp gỡ với Giáo hoàng Benedicto XVI. Theo thông báo do Vatican phổ biến sau cuộc gặp gỡ, Tổng thống Dmitry Medvedev và Giáo hoàng Benedicto XVI đã bàn về những thách thức liên quan đến vấn đề an ninh và hòa bình; Những vấn đề văn hóa và xã hội của hai bên cùng quan tâm, chẳng hạn về giá trị của gia đình và sự đóng góp của các tín hữu trong cuộc sống tại Nga. Trong bầu không khí mà Vatican gọi là “thân mật” Giáo hoàng Benedicto XVI đã tặng Tổng thống Dmitry Medvedev một ấn bản bằng tiếng Nga của Thông điệp *Caritas in Veritate*, còn Tổng thống Nga tặng Giáo hoàng bộ *Tự điển Bách khoa về Giáo hội Chính Thống giáo Nga* gồm 22 tập. Cũng tại cuộc gặp gỡ này, Tổng thống Nga và người đứng đầu Giáo hội Công giáo La Mã đã đồng ý nâng cấp quan hệ ngoại giao giữa Liên bang Nga và Tòa Thánh Vatican. Theo thoả thuận này, cơ quan đại diện của Tòa Thánh Vatican tại Liên bang Nga được nâng cấp thành Tòa Khâm sứ do Tổng Giám mục Antonio Mennini làm Khâm sứ Tòa Thánh. Còn cơ quan đại diện của Liên bang Nga tại Tòa Thánh Vatican được nâng cấp thành Tòa Đại sứ, đứng đầu là Đại sứ Nikolai Sadtrikovui. Cần nói thêm rằng, Vatican và Liên bang Nga đã nối lại các cuộc tiếp xúc chính thức và trao đổi đại diện ngoại giao từ năm 1990, một năm trước khi Liên Xô tan rã. Nhưng đó mới chỉ là cơ quan đại diện chứ chưa có quan hệ ngoại giao đầy đủ. Trước đó, quan hệ ngoại giao đầy đủ giữa Nga và Vatican bị cắt đứt từ sau Cách mạng Tháng mười Nga năm 1917.

Theo đánh giá của nhà chính trị học Italia, Giovanni Bensi, “việc nâng cấp cơ quan ngoại giao không có ý nghĩa thực tiễn lớn lao, nhưng ở khía cạnh tâm lý, nó báo hiệu rằng giữa hai quốc gia đang hình thành các quan hệ hữu nghị. Quy

chế mới sẽ thúc đẩy và củng cố quan hệ giữa Tòa Thánh và Giáo hội Chính Thống giáo Nga⁽¹⁾. Người phụ trách Đại sứ quán Nga tại Vatican Pavel Dyukarev cũng cho rằng, “các quan hệ căng thẳng giữa hai Giáo hội Công giáo và Giáo hội Chính Thống giáo Nga đã có một phần trách nhiệm trong việc không thiết lập được các quan hệ ngoại giao trong quá khứ. Các quan hệ được cải thiện giữa hai Giáo hội đã tạo thuận lợi cho bước tiến chính trị này, nhưng không phải là trực tiếp, mà chỉ tạo ra một bầu không khí với những quan hệ gần gũi và thân tình hơn⁽²⁾. Còn Thư kí Ban Đối ngoại liên Kitô giáo thuộc Giáo hội Chính Thống giáo ở Moskva Igor Vuzhanov bày tỏ hi vọng rằng, việc thiết lập quan hệ ngoại giao đầy đủ với Vatican “sẽ có đóng góp tích cực cho việc phát triển các quan hệ giữa các quốc gia, cũng như giữa các Giáo hội⁽³⁾. Theo lời của Igor Vuzhanov, đối với Giáo hội Chính thống giáo Nga, “quyết định này không phải là bất ngờ, bởi vì vấn đề này đã được thảo luận từ lâu. Cơ quan đại diện hay Đại sứ quán - đó chỉ là vấn đề về mặt pháp lý của văn bản ngoại giao, còn quan hệ giữa hai Giáo hội đang phát triển bình thường⁽⁴⁾”.

Trên thực tế, quan hệ giữa Giáo hội Chính Thống giáo Nga và Giáo hội Công giáo La Mã và quan hệ giữa Nhà nước Nga với Vatican là hai vấn đề khác nhau, tuy rằng chúng có quan hệ mật thiết với nhau. Nếu chỉ xem xét những sự kiện xảy ra trong thế kỉ XX, ta nhận thấy rằng quan hệ giữa Nga với Vatican đã có nhiều lúc ấm lên. Ngay từ năm 1918, Ủy viên Hội đồng Dân uỷ Nga Georgy Tritrerin đã mời Khâm sứ Tòa Thánh ở Ba Lan Akille Patti, người sau này đã trở thành Giáo hoàng Pio XI, tới nước Nga Xô Viết. Nhưng tiếc rằng chuyến đi này đã không thực hiện được. Từ cuối những năm 20 thế kỉ XX, quan hệ nhà nước giữa Vatican và Moskva đã bị gián đoạn và chỉ đến đầu những năm

1. Trích theo: http://Religion.ng.ru/events/2009-12-09/1_medvedev.html

2. Trích theo: <http://www.hdgmvr/now.org/2009-12-12>

3. Trích theo: http://Religion.ng.ru/events/2009-12-09/1_medvedev.html

4. Trích theo: http://Religion.ng.ru/events/2009-12-09/1_medvedev.html

60 thế kỉ XX mới được khôi phục trở lại. Đóng vai trò quan trọng trong việc khôi phục mối quan hệ này là cuộc gặp gỡ tháng 3 năm 1963 giữa Giáo hoàng Gioan XXIII với Alêchxêi Adzhubêi, Tổng Biên tập báo *Tin Tức*, con rể của người đứng đầu Nhà nước Liên Xô Nikita Khrushhev.

Một thời gian sau đó, tại điện Kremli, chính Nikita Khrushhev đã tiếp Norman Kazens, đặc sứ của Giáo hoàng và trả lời đồng ý với đề nghị của Giáo hoàng Gioan XXIII về việc thiết lập quan hệ không chính thức giữa Liên Xô và Vatican, cùng với thời gian quan hệ này đã có thể trở thành chính thức. Một thời gian sau đó, sau cái chết của "Giáo hoàng đỏ" (Paul VI), Ban lãnh đạo Liên Xô vẫn hi vọng vào việc thiết lập các cuộc tiếp xúc chặt chẽ hơn với Vatican. Song mãi đến tháng 12 năm 1989, Nga và Vatican mới đạt được thoả thuận về việc thiết lập quan hệ chính thức. Đây là kết quả của cuộc gặp gỡ giữa người đứng đầu Nhà nước Liên Xô lúc đó là Mikhail Gorbachev với Giáo hoàng Gioan Phaolô II. Sau khi Liên Xô tan rã, đại diện của Liên Xô tại Vatican luri Karlov đã nghiêm nhiên trở thành đại diện của Liên bang Nga mà không cần phải bổ nhiệm lại. Bắt đầu từ năm 1991, liên tiếp diễn ra các cuộc gặp gỡ giữa các Giáo hoàng La Mã với các Tổng thống Nga như Boris Elxin, Vladimir Putin và mới đây là Dmitry Medvedev.

Tuy nhiên, quan hệ giữa Nga và Vatican giai đoạn hậu Xô Viết vẫn chưa mấy sáng sủa. Nếu như thời kì Xô Viết, quan hệ này bị cản trở bởi chủ nghĩa vô thần triệt để của các nhà lãnh đạo Liên Xô, thì ngày nay quan hệ ngoại giao giữa Nga và Vatican lại phụ thuộc rất nhiều vào lập trường của Giáo hội Chính Thống giáo Nga. Năm 2002 đã xảy ra một cuộc khủng hoảng nghiêm trọng trong quan hệ Nga - Vatican. Nguyên do cuộc khủng hoảng này là quyết định của Giáo hoàng Gioan Phaolô II nhằm cải cách lại cơ cấu tổ chức của các giáo phận Công giáo hiện tồn ở Nga thành những Giáo phận đầy đủ. Điều này gây ra một làn sóng phẫn nộ trong Giáo hội Nga và dẫn đến việc Bộ Ngoại giao Nga phải gửi công hàm can thiệp. Chỉ sau khi Giáo hoàng Benedicto XVI lên ngôi, quan

hệ giữa hai Giáo hội mới được cải thiện và trên báo chí lan truyền tin tức về cuộc gặp gỡ sắp tới giữa Giáo hoàng La Mã và Thượng phụ Moskva. Việc tăng cường đối thoại giữa Tòa Thánh Vatican với Giáo hội Chính Thống giáo Nga sẽ góp phần làm cho quan hệ ngoại giao giữa Nhà nước Nga với Vatican có những bước tiến triển mới. Nếu như vào năm 2002, quan hệ này gần như bị đổ vỡ thì đến năm 2009, nó đã ấm lên một cách đáng kể. Tuy nhiên, vẫn còn nhiều sự phức tạp đang ở phía trước.

Vấn đề chính là ở chỗ Tổng thống Nga có thể tự do đến Vatican, nhưng Giáo hoàng La Mã muốn thực hiện một chuyến thăm đáp từ lại không dễ, bởi vì việc làm đó tất yếu sẽ dẫn đến sự phản đối từ phía Thượng phụ Moskva. Trong quan hệ về mặt Nhà nước với Vatican, Ban lãnh đạo nước Nga không thể không quan tâm đến lập trường của Giáo hội Chính Thống giáo Nga. Vatican cũng cần phải chú ý đến vấn đề này để tránh lặp lại sai lầm như Giáo hoàng Gioan Phaolô II đã làm năm 2002 với các Giáo phận Công giáo ở Nga.

Vai trò của Đại sứ quán Nga tại Vatican giờ đây trở nên quan trọng hơn bao giờ hết. Nhà ngoại giao thế tục không thể can thiệp vào cuộc đối thoại giữa hai Giáo hội, nhưng không thể không quan tâm tới kết quả của cuộc đối thoại này. Người đó không chỉ bảo vệ lợi ích quốc gia mà còn phải quan tâm tới lợi ích của Giáo hội Chính Thống giáo Nga. Chính vì vậy, Đài truyền hình quốc gia Nga khi tường thuật về cuộc gặp gỡ của Tổng thống Nga Dmitry Medvedev với Giáo hoàng Benedicto XVI, đã cố gắng không chỉ làm nổi bật ông với tư cách là Tổng thống nước Nga, mà còn coi ông như một tín đồ của Chính Thống giáo Nga. Người Nga muốn Vatican hiểu rằng, con thuyền quan hệ ngoại giao Nga - Vatican vẫn có thể gặp phải những tảng đá ngầm, nếu những người chèo lái con thuyền đó cùng nhận thức được điều đó thì sẽ tránh được những đổ vỡ như đã từng xảy ra trong lịch sử quan hệ giữa nước Nga với Tòa Thánh Vatican.

Khánh Vy